

Pohľad na Matterhorn z Rifflbergu

Foto Zdeno Zibrin

SEVERNÁ STENA MATTERHORNU

ZDENO ZIBRIN

Keď sa slovenska XII. 61.

Stena je 1100 m vysoká. Prvýkrát ju preliezli Nemci, bratia Franz a Toni Schmid, 31. júla a 1. augusta 1931, za čo dostali na olympiáde r. 1936 zlaté olympijské medaily. Stenu pre obťažnosť a objektívne nebezpečenstvo málo lezú, počet výstupov ešte nepresiahol dvadsať. 24. a 25. augusta 1961 ju preliezli zasl. m. š. Radovan Kuchař a inž. Zdeno Zibrin.

Alpy nás prijali podobne ako vlni, veľmi nevlúdne. Bolo chladno a každú chvíľu pršalo. Boli sme tým zronení. Iskierku nádeje sme mali, že na juhu vo Valise bude hádam lepšie. Z Rakúska sme nevideli takmer nič. Hory boli v mrakoch a vytrvale pršalo. Počasie sa nezlepšilo ani vo Švajčiarsku. Pri jazere štyroch kantónov sa strhla dokonca prietrž mračien.

Za Andermatom pokračuje lepšia cesta do Gotthardského priesmyku. Odbočujeme na úzku prašnú cestu, idúcu na Furka pas. V 1800 m začína po'etovať sneh s dažďom. V 2300 m sneží. V 2431 m je modrá obloha, veľa čerstvého snehu, hotel, bernardín a nádherný výhľad. Schádzame do údolia Rhône. Počasie sa očividne lepší. Údolie sa rozširuje a začínajú sa objavovať vinice. V Briegu nechávame auto (do Zermatu je zakázaný prístup motorovými vozidlami). Pokračujeme zubačkou úzkym údolím 30 km. Za každou zákrutou očakávame, že sa vynorí Matterhorn, symbol Álp.

Postavili sme si stan na dolnom konci Zermatu v campingu. Prijemne sa nám bývalo. Na rozdiel od iných campingov nie sú tu maringotky a obrovské cirkusové stany. Zato je okolo nás veľa útočných horolezeckých stanov.

Pri večeri sme robili program na najbližšie dni. Ešte je veľa čerstvého snehu a potrebujeme sa aklimatizovať. Zajtra vyrazíme preto na Monte Rosu, druhý najvyšší alpský štít. Bude to dlhá, ale technicky ľahká túra.

Z „cvičných“ dôvodov stúpame zo Zermatu (1616 m) na Monte Rosa Hütte pešo (2795 m). Často fotografujeme, nemôžeme odolať, aby sme si neodniesli negatívy z Monte Rosy, Lyskamu, Castora, Poluxa a celého hrebeňa, čo ide k Matterhornu a k Dent Herens.

21. októbra o 2. hodine ráno je už celá chata na nohách. Vodcovia odchádzajú s klientmi. O 3. hod. vyrážame aj my. Svah je posiaty bliskajúcimi svetielkami. Chvíľu ideme za skupinkou, potom ju predbiehame, dobiehame ďalšiu a zasa sa jej nejaký čas držíme. Skalných mužikov takmer niet a potme by sme ťažko hľadali najvýhodnejšiu cestu po sutine. Dlho za „bergführermi“ nemôžeme ísť, lebo to považujú za príživníctvo. Už sa rozvidnieva, keď prichádzame na ľadovec. V novom snehu poznať chodník, nemusíme sa preto zdržovať. Dlho vystupu-

jeme miernymi snehovými pláňami. Konečne vchádzame prudkým svahom do sedielka. Teraz lezíme ďalej raz skalným, raz zasa ľadovým hrebeňom až na vrchol (4634 m). Je pol deviatej. Od-dychujeme, varíme čaj, fotografujeme. Je nádherný deň a nechce sa nám dolu. Na západe vidíme Mont Blanc a jeho VJ stenu (je to presne dva roky, čo sme odtiaľ obdivovali Monte Rosu a Matterhorn). Vpravo vystupujú Grandes Jorasses a z profilu vidíme strmý Walkerov pilier. Postupne pribúda ľudí a na vrchole začína byť tesno. Uvoľňujeme miesto novoprichádzajúcim a zostupujeme dolu do Zermatu.

Deň odpočívame. Zermat je pravé horské stredisko. Na uliciach vidieť viac horolezcov ako civilov (na rozdiel od iných švajčiarskych stredísk).

Ráno 23. októbra sa ponáhľame s batohmi, na ktorých sa kolíšu helmy z polyesterových živíc k lanovke na Čierne pleso. Po ceste zisťujeme, že barometer rovnomerne stúpa, naďalej bude pekné počasie. Z hornej stanice lanovky (2552 m) ideme chodníkom na Hornli Hütte (3260 m), kde sa začína SV švajčiarsky hrebeň Matterhornu. Odtiaľ sa dá ľahko vytraverzovať na úpätie S steny. Nemáme opis cesty (v Zermate je rozobraný), ale z fotografie sa nám zdá, že hlavný smer výstupu je jasný a nemôžeme nič pokaziť.

O 2. hod. sme už na nohách. Času máme ešte dosť, nedočkavosťou sme už nemohli spať. Za 15 min. si zakladáme mačky a naväzujeme sa. Na okrajovú trhlinu potrebujeme dve skoby. Nad ňou sa začína dlhé ľadové pole, čo nás má do viesť až k centrálnemu žľabu, ktorým vedie ďalšia cesta. Ešte bola úplná tma, a preto sme si vykopali pohodlné plošinky, na ktorých čakáme, až kým sa začne briezdiť. Asi som chvíľu spal, lebo mi to ubehlo veľmi rýchlo.

Firn je tvrdý a bez sekania stupov sme vybehli niekoľko dĺžok lana, možno päť, nerátali sme ich. Iba keď sa nad nami začala dvíhať skalná stena. Musíme traverzovať doprava. Zo snehového poľa vykukujú kde-tu skaly, okolo nich je vždy tvrdý ľad. Mačky sa nedajú zabodnúť, ale nesekáme stupy. Chytáme sa skál a na rukách prechádzame ľadové úseky. Nevýrazným zaľadneným rebierkom vchádzame do plytkého žľabu. Občas sa nám podarí zabiť skobu na istenie, je to však veľmi zriedkavo. Ľad je tu iba 5 cm hrubý a ľadovcové skoby sa nedajú zatĺkať. Najhoršie je, že stále iba traverzujeme a nestúpame. Začínáme cítiť únavu v nohách. Šesť hodín sme nemali poriadne stanovište, nestáli sme na vodorovnom stupe. Krv preto nemôže dobre prúdiť v nohách, je zima a cítime, že nám mrznú prsty.

O 12. hod. prichádzame na veľké ľadové pole, ktoré dolu prechádza plynule v ľadovec a nad nami sa stráca v centrálnom žľabe. Je to pre nás veľké rozčarovanie. V tme sme nenašli správne snehové pole a nastúpili sme prv veľmi vľavo. Osemhodinová tvrdá práca bola zbytočná. Mohli

sme sem ľahko vybehnúť za 2–3 hodiny po dobrom snehu.

Čo robiť? Veď takto budeme bivakováť pod polovicou steny (ešte k tomu ľahšou). Rozoberáme možnosť vrátiť sa a zajtra začať znova. Počasie je stále pekné, aj jedla máme dosť, rozhodujeme sa pokračovať vo výstupe. Ešte traverzujeme asi päť dĺžok a prichádzame ku kľúčovému miestu, ku prechodu do žľabu. Ľadom obalené platne sú veľmi nepríjemné. O 4. hod. sme v žľabe. Radan vyliezol na rebierko ohraničujúce žľab sprava. Dúfame tam nájsť miesto pre bivak. Niekoľkokrát skúsime vysekať plošinku, ale vždy sme narazili na skalú. Na šťastie Radan predsa niečo objavil. Sekáme asi polhodinu, kým sa dá na plošinke ako-tak sedieť. Zo Solvay Hütte, (Birchova chata na švajč. hreb. 4000 m) asi 150 m vyššie, nám kývajú. Iste si myslia, že ak pôjdeme takým tempom, nevylezíme stenu ani za tri dni. Po dvoch litroch horúceho čaju sa dívame na situáciu optimistickejšie.

Dlho sme nespali, lebo bolo chladno a zvyšujúce hodiny do svitania sme strávili varením. O 7. hod., ešte skrehnutí po studenom bivaku, musíme liezť kolmé platne. Skala je výnimočne pevná (na matterhornské pomery) a dá sa dokonca aj skobovať. Neprekáža nám ťažké lezenie, len keď už postupujeme hore, ľadovec sa pod nami vzdáva. Držíme sa pravej strany žľabu. Oproti včerajšku sa trochu oteplilo. Prejavuje sa to častejším lietaním kameňov. Časom sme si na to zvykli, a preto ani presne neviem, kedy nám skala presekla lano. Zostal neporušený iba jeden prameň (liezli sme na 46 m lane na jednoducho). Keby sme odrezali dobrý zvyšok, tak by nám zostalo asi 30 m. Na takom krátkom úseku by sme málokedy našli miesto na istenie. Žľab zahýna doľava a stráca sa v páse previsov. Musíme opäť traverzovať a opäť doprava. Prichádzame do plytkého zaľadneného zárezu, z neho na rebierko a ním obchádzame previsy. Tu už stena viac ustupuje. Znamená to, že ľadové políčka sú firnové, netreba sekať stupy a aj skala nie je zaľadnená. Je však stále rozlámaná, skoby držia veľmi málo a niet istiaceho miesta. Švajčiarskym hrebeňom vpravo vidíme vodcov, ako vedú pred sebou svojich klientov pri zostupe.

Vrchol by už nemal byť ďaleko. Radan si zlomil v skalnej pukline predný hrot na mačke, a preto by sme sa už najradšej videli na vrchole. O 18. hodine sme na talianskom vrchole pri kríži a soške Márii (4482 m).

Niet tu už nikoho. Tisneme si pravice, balíme skoby a lezieme na švajčiarsky vrchol. Zostupovali sme po cestičke, vysekanej v ľade, až kým nezapadlo slnko. Na plošinke pred previsom pohodlne bivakujeme. V polospánku ešte vnímam červené osvetlený Eiger. Vyzerá nevinne a o niečo menší ako okolité štíty. Za niekoľko dní možno budeme mať tú česť...